

BISERICA și ȘCOLA.

Foiă bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 5 fl.—cr., pe 1/2 an 2 fl. 50 cr.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 3 fl.; până la 200 cuvinte 4 fl.;
și mai sus 5 fl. v. a.

Correspondențele se se adreseze Redacțiunii

„BISERICA și ȘCOLA.“

Er banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

Cercetarea bisericii din partea poporului nostru.

Se plâng astăzi toate confesiunile, că se lățește în popor cu mulță repejune indiferentismul religios, nepăsarea față de religiune și de biserică. Alături cu celelalte confesiuni din lume ne plângem și noi, că pre alocuria se vîd, și se sînt semne de indiferentism religios, de nepăsare față de religiune și față de biserică. Și nu ne îndoim, adevărate vor fi, și pot să fiă astfelii de plînsori. Un lucru însă trebuie să ne fiă în știință, că cu plînsorea și cu plînsul nu se câștigă nici odată nimic. Plînsul este arma copilului nevîrstnic, și este totdeauna un lucru mai mult, seau mai puțin rușinos pentru omul în vîrstă.

Este fapt, că lumea de astăzi în toate părțile este pră mult cuprinsă de duchul materialistic al lumii, și pră puțin inspirată de acea viață ideală, pră carea o propagă religiunea creștină, carea prin indiferentismul ei câștigă omului și poporilor bunurile trebuincioase pentru bună stare și fericire.

Încontra duchului lumii plînsul și nici un felii de plînsore nu pôte se-ne ajute. Contra acestui Duch este numai un singur mijloc, și anume: se recere luptă grea și anevoioasă cu armele credinței, cu armele virtuții, cu armele spirituale ale evangheliei Domnului.

La aceste arme trebuie să gândim acum și în toate zilele vieții noastre, cu atât mai vîrtos, cu cât în curentul dușmănos bisericii și religiunii, carele preocupă în măsură atât de mare lumea de astăzi, și noi preoții altariului Domnului suntem, și potem să fim espuși acestui nefericit duch al lumii, pră carele noi chemați suntem a-l combate și birui.

Poporul nostru cercetază cu mic cu mare sfânta biserică la sărbătorile mari; dar în Duminecele și sărbătorile de preste an cercetarea bisericii din partea poporului nu este așa de regulată, ca la sărbătorile mari; și cu necercetarea sfîntei biserici se începe indiferentismul religios.

Voim neapărat se combatem acest reu; și pentru combaterea lui s'a făcut și până acum ceea ce s'a potut. S'a înființat adecă corurile de plugari, se predică, și preste tot cultului public dumnezeiesc i-se dă mai multă importanță. Dar așa se vede, că trebuie să facem mai mult. Er ca să potem face acest mai mult, datorință avem să-ne întrebăm, că pentru ce este întrodus, și se săvîrșese în sfânta biserică cultul public dumnezeiesc. Negreșit, pentru ca acțiunile sfînte, cari se săvîrșesc întrînsul să-fie o adevărată hrană spirituală-morală pentru mintea și inima credincioșilor.

Pôte că nu toți credincioșii caută, și află în cultul public dumnezeiesc această hrană spirituală.

Și neapărat cercetarea regulată a bisericii o vom poté ajunge, — dacă vom da poporului nostru această hrană spirituală, ca poporul să vadă, și să-se pôtă convinge, că timpul, pră carele îl petrece în sfânta biserică este timpul cel mai bine folosit.

Scopul acesta îl vom ajunge de sigur, dacă din amvon vom face o școlă practică a vieții, er din rugăciunile, cântările și ceremoniele religioase vom face adevărați stimuli de pietate pentru inimile credincioșilor.

Amvonul este chemat a esplica credincioșilor cuvîntul descoperit al lui Dumneșeu, a-le da povețele și sfaturile trebuincioase, prin cari să pôtă prentîmpina greutățile și necazurile vieții, și să-se scie

conduce și desvolta în spirit creștinesc pre toate terenurile vieții. Prin urmare prin predică vom putea atrage poporul la biserică, dacă în predicile noastre vom ține totdeauna cont de necesitățile practice de trebuințele poporului. În această recerință consistă cea mai mare greutate a predicii bisericesti. Preste această greutate vom putea însă trece numai atunci, dacă nentrerupt vom priveghia asupra vieții și desvoltării lui.

În ceea ce privește executarea rugăciunilor, cântărilor și ceremoniilor religioase, constatăm, că această în veacurile dântăi ale creștinismului exercia o influință foarte mare, și au contribuit mult atât la propagarea creștinismului cât și la înălțarea sântului de pietate creștinescă al credincioșilor. Țr motivul acestei influințe îl aflăm în faptul, că fiind acțiunile sante cari se sèvresesc în cultul public dumnezeiesc: simbole, basate pre tradițiunile apostolice, și fiind acestea pre atunci încă destul de vii în memoria clerului și poporului, — sèvresirea lor, și modul, cum se sèvresau, — avea multă putere.

A gândi și a studia modul, cum se dăm cultului divin această putere este astăzi cea mai însemnată datorință a noastră.

La situațiunea de astăzi a școlilor noastre.

De câțva timp începe aproape toate jurnalele noastre înregistră sciri din diferite părți ale țării, că organele administrative politice au suspins multime de învățatori dela școlile confesionale, din motivul, că n'ar posedea în deplină măsura limba magiară. Cea din urmă scire de această natură este, că în comitatul Timișului din acest motiv s'ar fi suspins 68 de învățatori confesionali. De odată cu aceste sciri jurnalele provocă organele noastre confesionale a-și face datorința, și între altele unele din ele recomandă a-se urma și din partea noastră procedura urmată în casuri de asemenea natură de sașii din Transilvania, cari au provocat pre deputații lor a întreveni la guvern pentru sanarea rului.

Și fiind cestiunea, de carea vorbim de mare gravitate, pentru că se tractază de existența și viitorul școlilor noastre confesionale, — am cercat, să-ne informăm dela locul cel mai competent asupra stării lucrului, și am aflat, că până astăzi la autoritatea noastră superiără bisericescă, la a cărei jurisdicțiune aparține un număr însemnat de școle și din comitatul Timișului, din acel comitat n'a intrat nici din partea organelor statului, nici din partea vre unui învățatoriu vre o arătare, că ar fi suspins.

De altcum după litera și spiritul legilor în vigoare, organele statului nici nu au dreptul de a suspinde pre învățatorii confesionali. Dreptul acesta față de învățatorii confesionali compete numai autorităților confesionale.

Amintind aici această împrejurare, adaogem, că dacă cumva organele statului din hiperzel și-ar pestrece sfera lor de competență, — atunci nu ne îndoim, superioritatea noastră bisericescă își va cunoșce, și își va scii implini conșciențios datorința în cadrul legilor și în conformitate cu interesele poporului.

Amintind această constatăm tot de odată, că procedura indicată de unele jurnale, ca să urmăim și noi esemplului sașilor din Transilvania, — noi nu o vedem nimerită, deoarece nu se potrivește cu împrejurările noastre.

Epistolele parochului bătrân.

II.

Iubite nepote! Negreșit că ai cetit despre adunarea catolicilor ce s'a ținut la Pesta în privința legilor, ce voiesce să aducă Inalta ocârnuire despre căsătoria cea nouă — fără cununiă. Eu de atunci am vădut și icóna adunării, nu sciu de unde pusese mâna pe ea par. Terențiu, și s'a grăbit cu ea la mine — precum ți se — să-mi arăte cât de bine se șede archiereilor în fruntea poporenilor lor luptând umăr cu umăr pentru dogmele și aședămintele bisericesti. M'am uitat mult la icónă, și nu pociu tăgădui — mi-a plăcut de-și de alte-dăți nu-mi pre vine se fiu de o părere cu ei. — Acea de mult am sciu eu că preoții catolici totdeauna sunt gata a sări întru apărarea credinței lor, și de astă-dată nu cerc ceea-ce mai de-a-unați îmi spusese păr. Costița că adecă însuflețirea dênșilor nu purcede chiar din aședămintele bisericesti, ci izvorul pôte să fiă și într'alt loc, — ți de astă-dată nu cerc acesta; destul că însuflețirea lor de acum îmi vine bine la socotélă. — Acum aș vré să sciu ce ți și dta Iubite Nepote! — ore n'ar fi cu scop și cu cuvință, să facem și noi ce au făcut catolicii? — Am ađit făcându-se vorba despre o asemenea adunare a dreptcredincioșilor — la Sibiu. De atunci gândul meu tot cătră Sibiu e îndreptat, ba și icóna Sibiului mi vine să o zugrăvesc. Să ved adecă acolo pre iubiții și înalt cinstiții nostri Archierei unul lângă altul, în preajma lor pre cuvioșii Archimandriți și Protosinceli, apoi pe bine incuvințații protopresviteri din toate părțile, pre zeloșii preoți bătrâni și tēneri, pre procopsiții învățatori, pre fruntașii nostri mirenesci și poporul satean — ce icónă frumoasă ar fi acesta!

Mai că aș potea crede că și frații uniți vor veni

la adunarea noastră *) și această credință a mea e întemeiată pe două puncte: 1) pentru-că în icôna dela B.-Pesta n'am vădut nici un unit român, 2) pentru-că în punctul acesta fiind toți de o părere nici însuși papa Romei nu s'ar supăra pre ei; precum le iertă se mânânce Pașcele cu noi, de ce se nu le ierte o mai mică greșală?! și deci dară — frații uniți au că vor veni la Sibiu, au vor țene adunare deosebită undeva și deci și noi românii ne vom împotrivi planului ocârmuirii, ca se introducă căsătoria cea nouă fără cununie.

Mie mi se pare Iubite nepôte! că ni-ar sta bine și nouă decă ne-am suflca cu toții, se ne apărăm legea; poporul mai vartos s'ar bucura de acesta. Lucră dară și Dta în prējma dtale, că noi dincoci cu păr. Costița cu păr. Terențiu grija noastră!

Cu o cale te rog Iubite nepôte! să tipărești înaintea ce s'a vădut la pretenul meu în Christos frate Ioan, de când adecă densusul e administrator în parochia în care e pus, și anume:

I. Igneșci

	tasu		lumini
1889	— —	9 fl. — cr.	— 9 fl. 14 cr.
1890	— —	12 fl. 05 cr.	— 13 fl. 07 cr.
1891	— —	14 fl. 16 cr.	— 16 fl. 30 cr.
1892	— —	16 fl. 25 cr.	— 25 fl. 05 cr.
1893	— —	18 fl. 19 cr.	— 36 fl. 21 cr.

II. Minead

1889	— —	3 fl. — cr.	
1890	— —	8 fl. 15 cr.	
1891	— —	6 fl. 85 cr.	— 2 fl. 55 cr.
1892	— —	8 fl. 94 cr.	— 5 fl. 90 cr.
1892	— —	11 fl. 33 cr.	— 7 fl. 52 cr.

Altă-dată îți voi scrie mai multe despre acest preot cu zel apostolosc între noi.

Mai una și apoi gat de astă-dată. — Un preot tiner, nepotul C. Lazar mă întrebă, că ce slujbă s'ar vrut cadea părintelui Petrușcă se facă într'o Marță din postul mare — pentru un bolnav? de ore-ce șcia că se cade slujba stului Grigorie — dar n'avea agneț din duminica de mai nainte, — apoi destul de rău că nu avea.

Apoi me mai întreba, că eu ce dic: afară de Mercuri și Vineri în postul mare — a cui liturgia se slujim?

No veți Iubite Nepôte! — ce întrebare grea ne mai pune nepotul C. Lazar! — De multe-ori am dis eu cătră Dta, că au se faci călindariul deplin, au se nu-'l faci deci de feliu! — Pentruce dta nu puni și tipicul pe fie-care di în călindariu?

Dar Iubite nepôte C. Lazare! spune păr. Petrușca și Traian, că altă-dată când se vor disputa, se ducă cu ei și Triodul, apoi să caute în el colo pe sfârșite, și vor află ceea-ce întrebă.

Mai dicitți dvostre că cu întrebarea acesta vreți să ve întorceți cătră însuși măritul Consistor. Dómne păzesce! Remână tréba între noi și Triod.

Aș poté să Vi-o spun și eu acuma ce e scris acolo, dar vréu ca și dlor, adeca păr. Petrușca și păr. Traian, căci nepotul Lazar n'are lipsă precum se vede, să-și iee ostănéla ca se cerceteze (precum dicitți dvostre: se scruteze) ce este scris în cărțile bisericesci.

Socotéla în economie.

Puțini vor fi între plugarii nostri, cari să-și fi însușit bunul obicei, de a-și face la sfârșitul fiăcărui an sócotela economiei lor. De aceea și sufer plugarii nostri mari pierderi, căci cine nu lucră cu cumpet și sócotéla întru tóte, nu prea poté nici înainta. Sócotéla în economiă este ca și o cumpenă, după care putem vedé, decă mergem înainte séu dăm înderét. De aceea încă de pe acum, dela începutul anului, sfátuim pe plugarii nostri, să-și însușescă bunul obicei de-a purta sócotéla în economia lor, după cum vom arăta aici.

Averea plugarului constă din două părți mai însemnate: pământ și vite. Pământul forméză partea nemișcătore (imobilă), eră vitele, bucatele, uneltele de plugărit și banii, forméză partea mișcătore (mobilă) a averii lui. Se poté dice dér, că pământul și vitele sunt capitalul plugarului, cu care el are să lucre și să dobëndescă.

Precum se întemplă în lumea industrială și comercială, că cu capitale mari să poté câștiga mult, așa și în lumea economică, cu pământ și vite multe, să poté câștiga mai mult, ca cu mai puține. Așa stând lucrul, plugarii harnici mai întâiu de tóte își vor sócoti, fiă și numai pe fóia cea albă a unui călindar, cât prețuesce averea lor în pământ și vite, după cum se vinde aceea în comuna lor.

Mai ántéiu se sócotesce prețul curții, grădinei, casei, șurei și al celorlalte clădiri economice. După aceea să ia așa numita cólă de posesiune, séu cartea funduara despre pământuri, cari cărți trebuie să se afle în cancelaria fiă cărei comune și despre cari ar trebui să aibă câte o copiă (parie) fiă-care plugar, ca să-și scie mărimea la tóte pământurile sale și să nu tot umble în decursul verei cu pălăria în mână, rugându-se de notarul, ca să-i caute cutare séu cutar pământ, cât-'i de mare? După cóla numită se sócotesce parcelă de parcelă, cât venit curat aduce fiă-care, și cât prețuesce?

După ce s'a sócotit prețul curții, grădinei, casei și celelalte, apoi al tuturor bucăților de pământ, se adună tóte laolaltă și acesta ne va da suma totală a averii nemișcătore (imobile).

Sócotită odată averea nemișcătore, se va începe la cea mișcătore. Aci se începe cu sócotitul animalelor de casă, dela cari se trece la bucate, uneltele de economiă și banii gata. Pe urmă se adauge și

*) Ceteșce „Telegraful Român.“

suma acésta la cea d'ânteu, adecă la a averei ne-mișcătore.

Să punem cazul, că averea unui plugar de mijloc, cum se află pe la noi, în pământuri și vite, face suma de 2000 fl. Cu un asemenea capital un meșteșugar séu neguțător face câștiguri frumoșe, așa că la câți-va ani și-o mai îndoesce.

Nu tot așa plugarul! Acesta parte, că are un capital mai gingaș, precum este pământul, care pôte fi înecat de apă; seu holdele, cari pot fi bătute de pétră; séu vitele, cari se pot prăpădi de bóle, — parte că nu scie ține cumpănă între pământ și vite; de pildă ține mai multe vite, ca cât are pământ și așa nu se ajunge cu nutrețul, séu are mai mult pământ ca vite și nu-l pôte răsbi cu lucrul și gunoiul, din care causă înaintéză mai pe încetul.

În adevăr, nici una din averi nu este espusă atâtor primejdii, ca a plugarului. Pe când de pildă un păpucar, care are talpa, pielea, cuiele și celelalte lucruri de lipsă măestriei lui, pôte lucra la păpuci ziua și nóptea, pe timp frumos séu uît; pe atunci plugarul pe timp ploios, nóptea și ierna este împedat dela sévêrsirea lucrului séu. Dér pe lângă tóte acestea neajunsuri, și plugarului harnic îi vin unele împrejurări ușurătore. Așa de pildă, pôte face zăgazuri pe lângă țermurii apelor, în apropierea căroa are pământul, ca să nu i-l înecce, își pôte asigura séménaturile în contra petrei, ba își pôte asigura chiar și vitele pentru cazul de mórte.

Dér să venim ér la socotéla economică! Avênd odată suma de mai sus a întregului capital mișcător și nemișcător, ne apucăm și luăm parcelă de parcelă și socotim lucrul sévêrsit pe acelea, și la urmă scótem venitul curat. Așa de pildă să luăm un pământ în ogóre de o gălétă séménatură (800 orgii pătrate), în care voim a séména grâu de tómnă. Socotéla unui asemenea pământ ar fi următórea: aratul la ogor 2 fl., la întors și séménat alți doi, ducerea a 10 caré de gunoiu putred socotit cu câte 50 cr. face 5 fl., 1 hectolitru grâu 6 fl., seceratul 3 fl. și îmblătital 2 fl. Suma cheltuelilor ar face dér 20 fl.

Un pământ lucrat și gunoit bine, ca cel de mai sus, dá în anii buni în părțile nóstre câte 20 clăi de grâu de câte 20 snopi, cari după îmblătit lasă câte 30 mészuri noué de câte 20 litre, séu 6 hectolitre de grâu ales, care vëndându-se cu câte 6 fl. ne dá suma de 36 fl., la care mai sunt de a se socoti paietele, têrnometele și pléva, să đicem numai în 4 fl., cari la olaltă fac drept 40 fl. Prin urmare pământul de mai sus ni-ar da un venit curat de 20 fl. Așa se socotesce parcelă de parcelă până ce isprăvim pământul séménat cu holde, după care ne întórcem la cel séménat cu cucuruz eși pe urmă la fênațe.

Socotéla acésta este cam grea pentru plugarii aceia, cari nu au avut prilej de a învăța carte mai multișórá, de aceea vedem, că cei mai mulți își fac socotéla numai cu prilegiul îmblătitalui, așa în cap, și decă vèd, că grăul a lăsat bine, sunt mulțămíti și

nu mai cêrcă socotéla și pe hârtiă, căci đic ei: „decă te-ai uita câte bagi într'o zamă, mai nu o ai mai mânca.“

Decă nu se pôte face o socotélă aménunțită în economiă, după cum am aréttat mai sus, atunci la tótă întêmplarea trebuie făcută una măcar pe deasupra, după îmblătit și culesul cucuruzului. După îmblătit, să se socotéscă tot-d'auna, cât grâu trebuie pentru séménat bună-órá, cât pentru trebuințele canice și cât rămâne de vëndare, ér după culesul cucuruzului să se socotéscă cât trebuie pentru casă, pentru rimători și galițe și cât mai rămâne de vëndare.

În anii aceia, când bucatele sunt eftine, e bine ca plugarul să le prefacă în rimători, séu alte vite grase, cari se caută mai bine.

Treptat cu socotéla pământurilor, trebuie să se facă și a nutririi și îngrijirii vitelor. Așa se pôte socoti de fiă-care cap de vită mare, câte un car mare de fên, câte unul de paie, un loitrar bun de otavă, 100 coceni de cucuruz, apoi ceva oves și frunđe de cucuruz.

Nutrețul adunat peste véră, trebuie să și-l scie prețui fiă-care plugar încă de tómnă, ca să și mai pótă cumpêra de timpuriu, până este mai lesne, decă are lipsă, și să nu se lase până'n primăvéra, când de multe-ori este foc de scump.

Decă plugarul este aprópe de oraș, atunci e bine să și țină mai multe vaci fétate, de ore-ce laptele în asemenea locuri e fôrte căutat, ér decă e mai departe, de nu pôte vinde laptele, atunci e bine să și țină și să crească vițeii, de cari se pôte vinde în tot anul o pãreche două, când sunt mari.

Prisosul bucatelor și al vitelor, arată venitul curat dintr'o economiă. De aceea plugarii, cari au norocul de a avé asemenea prisosuri, vèd că merg înainte și fără a-și mai face socotéla pe hârtiă.

I. Georgescu.

O minune a Mântuitorului Isus Christos.

— Catecheză —

Întroducere.

Fiilor! noi în órele de până acuma am învățat că Mântuitorul nostru Domnul Isus Christos este fiul lui Dumneđu și că a luat trup omeneșc a venit în lume ca se mântuésca pre ómeni de păcatul strêmoșesc, și tot odată ca prin învățaturile și faptele sale să arate, că întru adevăr este fiul lui Dumneđu. Am mai învățat pre scurt că Mântuitorul Christos a făcut și minuni. Astăzi încă vom vorbi despre o minune ce a făcut Isus Christos. Să fiți cu băgare de sémă la ceea ce vè istorisesc despre Isus Christos, că dacă vè voi întreba, se-și sciiți și voi respunde bine și frumos.

Partea I.

Narațiunea.

Când a umblat Mântuitorul Isus Christos pe pământ și voind să între într'un sat, l'au întimpi-

nat pe el zece bărbați leproși carii stăteau de departe, și aceia au strigat zicând: Isuse, învățătorii miluește-ne pre noi: și vedându-i Isus le-au ținut lor; merge-ți de ve arătați preoților; și când au mers, ei pe cale, s'au vindecat.

(Învățătorul repetăză narațiunea de 2-ori, apoi trece la :)

Tractare :

Când au intrat Mântuitorul nostru Isus Christos intru'n sat? — Unde a intrat Isus Christos când a fost pe pământ? — Scii tu ce numim sat? Bine? — Numai în sate, ori și în orașe intră Isus Christos? — Scii tu ce numim oraș? Așa. — Când a voit el să intre în sat, cine i-a eșit în cale? — Cum au fost ómenii aceia? Bine! ei au fost leproși.

Ascultați acuma să ve spun, că ce e lepra.

Lepra sunt un fel de bube cari se lățesc pe tot corpul omului. (Învățătorul repetăsece.)

Așa dară ce e lepra? vedutați voi ómeni cu bube? — În ce loc ați vedut voi bube? — Dar la cei leproși unde au fost bubele? Așa, pre tot corpul (trupul.) — Dore'l pre om când are bube? — Dar pre cei leproși i-au durut? — Supărat e omul când e morbos? — Așa dar cum au fost ómenii aceia, cari erau leproși? Așa! ei au fost supărați și necăjiți. — Când omul este morbos póte fi voios? — Pentru ce? Așa! pentru că suferă durere. — Cum au fost ómenii, cari au eșit în calea lui Isus Christos când au voit se între în sat? — Ómenii aceia s'au apropiat tare de Isus?

Se ve spun eu pentru-ce nu s'au apropiat tare acei ómeni de Isus Christos. Acei ómeni pentru aceea nu s'au apropiat tare de Isus Christos, pentru-că lor nu le au fost ertat să se apropie de nime, fiind că morbul lor era lipicios și morbul lor nu se putea vindeca cu leacuri și doftorii, și chiar pentru aceea pe astfel de ómeni, cari aveau lepră, îi scoteau afară din sat la un loc, unde erau toți morboșii cari sufereau de bóla aceea.

Așa dar pentru ce nu s'au apropiat acei ómeni de Isus Christos? și tu, și tu, și tu. — Când au vedut acei ómeni pe Mântuitorul Isus Christos, ce au ținut cătră dânsul? — Pentru ce au cerut ajutorul lui Isus Christos acei ómeni? Așa! pentru ca să-i scape de suferințe și să-i vindece.

Dar avut'au acei ómeni credința, că decă se vor roga de Isus Christos îi va mântui de bóla lor? — Așa dar, și noi trebuie se credem, și să ne rogăm lui Isus Christos Mântuitorul? — Tot deuna, ori numai când ne este reu?

Așa! noi totdeuna trebuie să ne rugăm lui Isus Christos și când ne-e bine, și când ne-e reu, pentru-că decă ne e bine în óra acésta, nu scim óre ne va fi bine și în óra ce vine, când póte veni asupra noastră și cea mai mare nenorocire.

Așa dar, pentru-ce trebuie în tot de-una să credem, și să ne rogăm lui Isus Christos? și tu, și tu,

și tu. — După-ce s'au rogat acei ómeni de Isus Christos, ce a ținut Isus catră ei, unde i-au trimis? — Pentru-ce i-au trimis la preot? — Acésta v'o spun eu; pe acei ómeni pentru aceea i au trimis Isus Christos la preot, pentru ca să se arate lor că cum sunt. Așa, dar pentru-ce i-au trimis Isus Christos pe acei ómeni la preot? spune și tu, și tu. — Ce s'au întemplat cu acei ómeni când au mers pe cale? A știut Isus Christos că acei ómeni mergând la preoți se vor vindeca? Cine i-au vindecat pre ei? Cu leacuri i-au vindecat pre ei Isus Christos, s'au numai cu cuvântul? — Așa, numai cu cuvântul. — Dar tu când esti bolnav cine te vindecă, doftorul? cu ce? cu leacuri ori numai cu vorba? Așa! doftorul vindecă numai cu leacuri! — Dar Isus Christos prin ce a vindecat pre cei 10 leproși, cu cuvântul, ori cu leacuri? Așa! Dacă el au vindecat numai cu cuvântul, prin acésta au arătat Dumneșirea lui. Ce au voit Isus Christos se arate când a vindecat pre acei ómeni de bóla lor? Așa! Când a vindecat Isus Christos pe acei ómeni de bóla lor, au voit se arate că el este Dumneșeu atotpoternic. Ce au voit Isus Christos se arate când au vindecat pe acei leproși de bóla lor? — Sciți voi pentru ce numim noi pre Isus Christos atotpoternic? Vi-o spun eu. Pre Isus Christos pentru aceea îl numim atotpoternic, pentru că el a potut să facă tóte, ce ómenii nu le pot face. Așa dară, pentru ce numim noi pre Isus Christos atotputernic? Spune tu, și tu? Dar pentru ce zicem că au voit se arate dumneșirea lui? Așa! pentru ca se arate că el este Dumneșeu.

Ce au făcut Isus Christos când au vindecat pe cei leproși? Așa! Isus Christos când au vindecat pe cei leproși a făcut o minune. — Poți tu face minuni? — Cine póte dară face minuni? Așa, minuni póte face numai Dumneșeu. — Ce dovedesc minunile făcute de Isus Christos?

Așa! minunile făcute de Isus Christos dovedesc, că este Dumneșeu adevărat. — Sciți voi ce e minunea?

Vi-o spun eu: Minunea este o faptă, pe care omul nu o póte face, ci numai Dumneșeu. Sci mi-ai tu spune din cele ce am învățat până acuma despre Isus Christos că m'ai făcut, a el minune? Așa, bine! A prefăcut apa în vin la nunta din Cana Galileii. — Incă una? Așa! a înviat pre Lazar cel mort de 4 zile. — Incă una? Bine! a înviat pre fíca lui Iaiu.

Dar faptul acesta că a vindecat pre cei 10 leproși minune-e sau ba?

Bine! este o minune. — Așa dar ce este minunea? și tu, și tu, și tu! — Potem noi face minuni? — Cine póte face minuni? Numai Dumneșeu póte face minuni? Bine.

Învățătorul eneréză din nou de vre-o 2 ori cele propuse și apoi întreabă pe elevii mai bunșori, apoi pe cei mai slabi până atunci, până când și-a căștigat convingere deplină, că fie carele scie fără eróre narațiunea, apoi trece la

Partea II.

Unul dintre cei 10 leproși când au mers pe cale către preoți, vădând că s'au vindecat, s'au întors înapoi cu glas mare mărind pre Dumneșeu și au căzut cu fața la picioarele lui Ius Christos mulțămindu-i, și acela era Samaritean.

Éra Ius Christos respundând au șis : au nu șece s'au curățit ? dar cei năue unde sunt ? Nu s'au aflat șe se întărcă șe dea mărire lui Dumneșeu fără numai acesta de alt neam ? Și Ius Christos au șis lui : Școlă și te du, credința ta te-a mântuit.

(Enaréză mai odată și încă odată, apoi urméză:)

Tractarea.

Ce s'au întemplat pe cale când, au mers către preoți ? — Ce au făcut când au vădu că sunt vindecați ? — Toți s'au întors îndărăt ? — Pentru-ce numai unul ? — Dar ceialalți nu s'au întors îndărăt ? Ce au șis către Ius Christos cel ce s'a întors vindecat ? — Și încă ce a făcut ?

Așa ! el a și prea mărit și a și mulțămit lui Ius Christos pentru că l'a vindecat de bóla ce avea ? Trebuie și noi șe mulțămim acelora, cari ne fac bine ? — De ce neam a fost acela care s'a întors vindecat ca șe mulțămescă, și șe mărescă pe Ius Christos ? — Dér ceialalți de ce neam au fost ? Vi-o spun eu : Ceialalți au fost de neam jidovesc. Așa, dar ceialalți cari după vindecare nu s'au, întors îndărăt de ce neam au fost ? — Ce au șis Ius Christos către Samariténul : Bine ! Ius către Samaritén a șis : Școlă și te du, credința ta te-au mântuit. Așa, dar prin ce s'au mântuit Samariténul ? Trebuie șe avem și noi credință în Dumneșeu. Pentru ce ? Așa, pentru că prin credință ne putem mântui. Dar numai prin credință ne putem mântui, ori mai trebuie se facem și fapte bune ? Așa-e ! afară de credință, pentru ca șe ne putem mântui, mai trebuie se facem și fapte bune și plăcute lui Dumneșeu ? Toți trebuie se avem credință în Dumneșeu ? Pentru ce ? — Dar cel ce n'are credință în Dumneșeu și nu face fapte bune se póte acela mântui ? Așa-e ! fără credință și fără ca șe facem fapte bune nu ne putem mântui căci și Ius Christos șice că credință fără fapte bune este mórtă ! Ce au șis Ius Christos despre credință ? și tu, și tu, și tu. — Ascultați ! se ve spun și o poesie despre credință și faptele bune ce trebuie șe le șevărșim.

Învătătoriul începe :

Cel ce face fapte bune
Și crede în Dumneșeu
Dumneșeu p'acela l scapă
De năcazuri și de rău.

Acésta o reciteză până o șciu toți. Provăcă pe unul câte unul ; după ce o șciu toți începe în chor : Cel ce face fapte bune . . .

Acésta o reciteză în chor până merge fără eróre. Acuma iubitelor fii ascultați, că vi-o spun tótă

istorisirea dela început, ca apoi șe mi-o șciți și voi spune frumos.

Învătătoriul începe cu enararea părții prime, o îmbină cu partea a doua și o fineșce cu finea părții a doua. Acésta se póte face de 2 ori de 3 ori, după împrejurări. Atunci întrebă pe unul din cei mai buni, apoi din cei mijlocii și în urmă pe cei mai slabi. — Acésta o face învățatoriul până atunci, până când și-a căștigat convingere deplină, că toți o șciu enara fără eróre. După aceea estrage învățatoriul prin întrebări nimerite învățătura din întreaga istorisire d. e. Cine au vindecat pe cei leproși ? — Ce a șevărșit Christos când a vindecat pe cei leproși ? Așa ! Ius Christos când a vindecat pe cei leproși, a șevărșit o minune. Ce l'a mântuit pe cel ce s'a întors la Ius Christos ? Bine ! Pe acela l'a mântuit credința lui.

Așa dar din cele ce am istorisit până acuma vedem, că pentru-ca șe ne mântuim trebuie se avem credință în Dumneșeu. Ius Christos este Dumneșeu adevărat și că el a făcut minune prin vindecarea celor leproși și pentru-ca șe ne putem mântui trebuie se avem credință în Dumneșeu și se facem fapte bune.

Acuma iubitelor fii pentru diua de astăzi e destul ; și acuma vă știngeți cărțile și apoi ne vom roga lui Dumneșeu pentru-că ne-au ajutat de am potut învăța și îi vom cere de nou ajutoriul lui ca șe ni-l dee pentru-ca se mai putem învăța și lucra lucruri bune, frumoșe și plăcute lui și de acuma înainte, căci șciți voi, — am învățat noi chiar astăzi — că totdeuna trebuie șe ne rogăm și șe mulțumim lui Dumneșeu pentru binefacerile lui ca apoi atunci și Dumneșeu ne va ajuta. După-ce veți merge acasă spuneți părinților și fraților vostri istoriára ce am învățat -o astăzi aici ca astfel vădând părinții voștri, că ați învățat la școlă lucruri bune, frumoșe și plăcute lui Dumneșeu, și lor șe le faceți bucurie.

Iuliu Toldanu,
stud. teol.

Regulament

pentru

Facultatea de Teologie de la Universitatea din București.

TITLUL I.

Materiile de studiu la facultate.

Art. 1. În facultatea de teologie se propun următoarele studii :

- a) Enciclopedia și metodologia studiilor teologice ;
- b) Limba ebraică. Archiologia biblică. Întroducerea în cărțile Vechiului Testament. Exegesa asupra textelor din Vechiul Testament ;
- c) Gramatica idiomului grec în care sunt scrise cărțile Sântei Scripturi, introducerea în cărțile Noului Testament,

- d) Istoria generală a bisericeii, istoria bisericeii române, statistica bisericească ;
 e) Patrologia, istoria dogmelor ;
 f) Teologia dogmatică, apologetica, simbolica ;
 g) Teologia morală ;
 h) Omiletica, liturgica și anticătățile bisericești, pastorală, catehetica ;
 i) Dreptul bisericesc.

Art. 2. Studenții facultății de teologie vor asculta la facultatea de litere și filosofie următoarele cursuri :

- a) Istoria țerei, istoria limbii și literaturii române ;
 b) Psihologia, logica și istoria filosofiei grece ;
 c) Limba latină sau greacă, după alegerea studentului.

TITLUL II.

Timpul și ordinea în care se propun studiile.

Art. 3. Cursurile facultății de teologie țin patru ani. Studiile se propun în trei ani, ér anul al IV-lea este rezervat pentru examenele generale de licență și susținerea tezei. Cursurile încep la 1 Octombrie.

Art. 4. Studiile ce se predau în fie-care an sunt :

Anul I. Enciclopedia și metodologia studiilor teologice, gramatica limbii ebraice, arhiologia biblică, introducerea în Vechiul Testament, gramatica idiomului grec în care sunt scrise cărțile Sântei Scripturi, introducerea în cărțile Noului Testament, istoria bisericească generală până la desbinarea bisericeii (1054).

Anul II. Exegesa din Vechiul Testament, ermineutica, exegesa din Noul Testament, istoria generală a Bisericeii până în timpul de față, patrologia, teologia dogmatică generală și apologetica ; morala, partea generală ; omiletica și catihetica, dreptul bisericesc partea teoretică.

Anul III. Istoria dogmelor, istoria Bisericeii Române, statistica bisericească ; dogmatica, partea specială și simbolica ; morala, partea specială ; liturgica cu anticătățile bisericești și exerciții de predici ; pastorală ; dreptul bisericesc, partea practică, legile și regalamentele Bisericeii Române.

Art. 5. Studenții, sub conducerea profesorilor respectivi, vor face exerciții în scris și orale asupra studiilor predate.

TITLUL III.

Examene și diplome.

Art. 6. La sfârșitul fie-cărui an școlar. și anume în timpul dela 1—15 Iunie și dela 15—30 Septembrie, studenții sunt obligați a depune examene din studiile predate în cursul anului, justificând prin prezentarea fôei de frecvență că au urmat regulat la cursuri.

Din cursurile enumerate sub a, b, c, la art. 2, studenții sunt obligați a da câte un examen anual după propria alegere.

Art. 7. Numai depunerea tuturor examenelor anuale îndreptățește pe student la titlul de *absolvent* sau *candidat*.

Art. 8. Diploma pe care o conferă facultatea de teologie este : licențiat în teologie.

Art. 9. Diploma de licențiat în teologie se dobân-dește pe basa următoarelor examene :

1) Un examen general din materiile acestea :
 Limba ebraică, introducerea și exigesa Vechiului Testament, introducerea și exigesa Noului Testament, istoria bisericească generală ;

2) Un examen de istoria dogmelor, teologia dogmatică, morala, istoria bisericeii Române ;

3) Un examen de patrologie, omiletică, liturgică, pastorală și dreptul bisericesc.

Al 4-lea examen și cel din urmă consistă din o lucrare scrisă (teza) asupra unui subiect ales de candidat din studiile predate în facultate și comunicat decanului spre aprobare.

Art. 10. Examenenele generale de sub No. 1, 2, 3 se fac înaintea unui juriu constituit de decan sub a sa președință, din profesorii studiilor respective de la facultate. La cas de absența unui profesor, acesta va fi înlocuit de decan cu un altul.

Art. 11. Tesa manuscrisă pentru licență se prezintă decanului, care o trimite în cercetarea profesorului în a cărui specialitate intră subiectul ei. În urma referatului satisfăcător al profesorului, decanul aprobă imprimarea tezei.

La sfârșitul ei candidatul va pune cel puțin trei pozițiuni, cari vor fi aprobate de decan, după a sa apreciere.

Art. 12. Tesa imprimată se depune în 25 exemplare la cancelaria decanatului. Ér decanul va constitui juriul din cinci profesori sub președința celui care a cercetat teza. Decanul va fixa ziua și ora pentru susținerea tezei.

Art. 13. După terminarea examenului, profesorii se vor pronunța asupra admiterei sau respingerei candidatului.

Art. 14. Votul se exprimă secret, prin bile albe, roșii și negre.

Art. 15. Candidatul nu pôte fi admis de cât având cel puțin trei bile albe în cazul când ar avea una neagră.

Art. 16. Candidatul care va fi obținut patru bile albe, va fi admis *cum laude*, cel care va obține unanimitatea de bile albe va fi admis *magna cum laude*.

Art. 17. Examenenele acestea se fac dela 15—30 Septembrie, dela 10—25 Ianuarie, dela 1—15 Aprile și dela 15—30 Iunie.

Art. 18. Spre a trece examenenele de licență, candidatul trebuie să justifice că a dat tôte examenenele anuale.

Art. 19. Nici un candidat nu va putea trece examenenele acestea de cât în ordinea și asupra obiectelor prescrise la art. 9.

Art. 20. Diplomele de licență, concepute în numele Majestății Sale Regelui și purtând sigiliul universității, vor fi subsemnate de ministrul instrucțiunei publice, rectorul universității și de decanul facultății.

TITLUL IV.

Inscrierea și frecventarea cursurilor.

Art. 21. Pentru înscrierea la facultatea de teologie se cere : diploma de bacalaureat sau atestatul de absolvirea unui seminar complet.

Art. 22. Inscierea se face dela 15—30 Septemvire, când decanul liberăză fie-cărui înscris o fôie de frecuență. După acest termin nu se mai pot face înscrieri de cât cu aprobarea consiliului facultăței.

Art. 23. La începutul fie-cărui an se trimit profesorilor cataloșe de studenții ce au să frecventeze cursurile.

Art. 24. În cancelaria facultăței se ține un registru general de numele studenților înscriși, notându-se examenele date de fie-care și notele obținute.

Art. 25. și cel din urmă. — Ministrul Nostru secretar de Stat la departementul cultelor și instrucțiunei publice este însărcinat cu esecutarea acestui decret.

D I V E R S E.

* *Comisiunea* emisă de sinodul eparhial aradan din anul trecut în afacerea regulamentului pentru înființarea unui fond de pensiune pentru funcționarii diecesani, pentru membri corpului profesoral dela seminariul diecesan și pentru părinții prot-presviteri și preoții eparhiei noastre, s'a întrunit zilele trecute aici în Arad, și după o lucrare de două zile a staverit un proiect de regulament, pre carele îl va substerne venerabilului Consistoriu pentru afacere ulterioară.

* *Episcopul Vesprimului*, Dr. Carol Hornig a trimis un nou cerculariu cătră tôte oficiile parohiale din diecesa sa. În acest cerculariu Episcopul Vesprimului desfășură principiile bisericeii catolice, raportul dintre biserică și stat, arată primejdia mare ce se pôte nasce din căsătoria civilă și îndemnă pe credincioși a nu părăsi adevărata fidelitate și credință în sacramentul cununiei.

* *Lumină electrică* intenționeză orașul Arad a introduce pe întreg teritoriul său. Spre scopul acesta urmăză acum de câteva săptămâni pertractările cu o firmă, carea voiesce a lua asupra-și această întreprindere.

† *Necrolog*. Joi la 13 Ianuarie c. petrecurăm la cele eterne pre preotul Teodor Ungureanu, din parochia Slatina în protopresviteratul Butenilor, carele preotfi Domnului ani 43 cu credință cătră ortodocșia creștină și cu sinceritate cătră națiunea românească.

Actul funebral s'a celebrat sub dirigința părintelui inspector em. cerc. de școle Ioan Munteanu proprietar de Buteni, preot al Ignescilor și al Mineadului, cu asistența venerabililor preoți Moise Bogdanu al Susani-Nădălbeșilor; Sinesiu Iosa al Sălăgenilor și Petru Ardeleanu al Negrei; — apoi cu cooperățiunea onoraților învățatori Lupu Rufu din Ignești; Ioan Hirina din Nădălbeș; Petru Pêrva din Slatina și Petru Faur din Minead, în fața unui public de preste 400 de creștini. Cuvântul funebru s'a rostit de suslăudatul inspector, carele mărecând din textul dela Ecclesiast c. XII, v. 7, în prima parte învederă nimicirea corpului, pentru carele „lumea“ prémult se îngrijeșce; ér în a II-a parte animă pre numeroșii credincioși prezenți a îngriji de suflet cu mai multă scrupulositate și încredere în Dumnezeu.

În epilogul cuvântului, sub decursul îndătinatelor iertăciuni a fost un moment emoționător, când părintele inspector amintind pre Petru, fiul absent al defunctului, care de presinte este în serviciu la armata teritorială a țerei, — étă că acesta, tocmai în acel moment, sosescse chiar dela Oradea-mare, întră în sânta biserică, și ingenuncheză lângă sicriul ce conținea osămintele părintelui său. — Aci nu numai mamă sa, veduvita

preotésă Maria Ana, fratele și sororile, ci întreg publicul fû în așa grad emoționat la vederea acestei scene, încât cu mâna omenescă nu se pôte zugrăvi.

Fie ca acum veduvita parochia noastră Slatina, care posede biserică nouă, școlă bună și un popor viguros, laborios și industrios, să capete cât mai curând un preot, un păstoriu după vrednicie. — Un martor ocular.

C o n c u r s e.

Pentru îndeplinirea postului de paroch la vacanta parochie română gr. or. de classa III. din **Fadimac**, de nou se escrie concurs cu termin de alegere pe **20 Februarie v. c.**

Emolumintele sunt: una sesiune de 30 jugere, parte arătoriu, parte fênaș; intrapilan parochial; dela 180 numere de case, câte $\frac{1}{4}$ meți de cucuruz în bômbe, și stola usuată aici.

Recursele deplin ajustate, se se trimită până în 18 Februarie a. c. părintelui protopop Georgiu Crăciunescu în Belincz p. u. Kiszetó; având recurenții a se presenta în vr'o Duminecă ori sêrbătore în biserică locală, spre a-și arêta desteritatea în cântări ori cuvântări bisericești.

Comitetul parochial.

În conțelêgere cu mine: G. CRECIUNESCU, m. p. protopresviter.

—□—

Pentru vacanta stațiune învățătorească din **Ramna**, (Ramnuța) în protopresbiteratul Butenilor prin acesta se escrie concurs cu termin de alegere pe Duminecă la **13 Februarie a. c.** până când recurenții își-vor înainta recursele sale pe calea P. On. oficiu inspectoral din Buteni și se vor presenta vre-odată în biserică din loc spre a se face cunoscuți cu poporul.

Venitele sunt: a) În bani 95 fl.; b) 12 sinice bucate 60 fl.; c) 8 stângini lemne 32 fl.; d) 20 jugere pământ arătoriu și pădure 80 fl.; la olalta 283 fl. afară de cuartir comod și grădină de legumuri.

Ramna, la 19 Ianuarie 1894.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: CONSTANTIN GURBAN, m. p. protopresv. insp. cerc. de școle.

—□—

Pentru ocuparea postului învățătorese dela școlă conf. gr. or. română din comuna **Luguzéu**, se escrie concurs cu termin de alegere pe **30 Ianuarie st. v. 1894.**

Emolumintele sunt:

1) În bani gata 250 fl. v. a. 2) 24 mtr. de lemne din care se va încălzi și sala de învățământ. 3) Pentru scripturistică 5 fl. v. a. 4) Pentru curățitul și încălțitul școlii 10 fl. v. a. 5) Pentru conferința 6 fl. v. a. 6) Cuartir liber și grădină de legumi.

Recurenții, cari dorese a ocupa acest post învățătorese, sunt avisați ca recursele lor instruite conform dispozițiunilor legale, și adresate comitetului parochial din Luguzéu, se le subșternă Mult. On. Domn. Acseștiu Chirila inspector școlar în Silindia, post. u. Silingia; precum și a-se presenta în vre-o Duminecă seu sêrbătore în sânta biserică din Luguzéu, spre a-și arêta desteritatea în cântare și tipic.

Luguzéu, din ședința com. paroch. gr. or. rom. ținută la 26 Decemvire 1893.

Comitetul parochial.

În conțelêgere cu mine: ACSEȘTIU CHIRILA, m. p. preot. insp. școl.

—□—